

“Kaldırım mühendisi”...

Aykut Göker

“İşi gücü olmayıp şurada burada dolaşan kimse için alay yollu söylenir.” TDK’nın Türkçe Sözlüğü ‘kaldırım mühendisi’ deyiminin anlamını böyle vermiş. Başkent Ankara’nın daha yeni döşenmiş kaldırımlarının hâlini gördükçe, hep bu deyim aklıma gelir; iş yine “kaldırım mühendisi” kökenli, yeni yetme bir müteahhide verilmiş diye düşünürüm. Nasıl düşünmezsin ki? Yeni döşenmiş kaldırımın üzerinden bir kış ya da bir yağmur mevsimi henüz geçmiştir; bakarız, kaldırım kaldırımlıktan çıkmıştır. O hâliyle bir iki mevsim idare ederiz; sonra o kaldırım sökülür, yeniden döşenir; ama, yeni döşenen de mevsimlidir, o da bir süre sonra sökülür, yeniden döşenir. Ola ki, üstünden iki koca mevsim geçmiş ve hâlâ kaldırım taşlarında bir kıpırtı yok; o zaman da taşların desenleri keyfe keder veriyor denir; taşlar kırılır, yenileri döşenir ve kaldırımlardaki ardi arası kesilmeyen devinim de böylece sürer gider. Başka bir kentte yaşıyor ve meseleyi abarttığımı düşünüyorsanız, Ankara’da yaşayan bir tanıdığınız mutlaka vardır; ondan tahkik edin.

Ama bizler, bu kaldırım etkinliklerinden gerçekte pek de şikâyetçi değilizdir; tam tersi, bu işten hoşlanırsınız. (Başkentlilerin, belediyelerin bu etkinliklerini protesto ettiklerini hiç duydunuz mu?) Her sökülüş bizim için yeni bir mâcerâdır; biliriz ki, sökülen kaldırım uzun süre öyle kalacak ve o süre içinde, arabalarla aynı kûlvarda seyredip onlarla raksetmenin heyecânını yaşayacağız. Her yeniden döşeniş de yeni bir mâcerâdır; çünkü, yine biz, yağmurlu günlerin de yayaları biliriz ki, bastığımızda üstümüze yağmur suyu birikintisini sıçratan oynak parke taşları yeni döşenen kaldırımlarda da en kısa zamanda zuhûr edecek ve onların yeni yerlerini belleyinceye kadar üstümüze başımıza epeyce çirkef sıçrayacaktır. Oynak taşların yerlerini öğreninceye kadar oynanan kumarın zevki başka nerede bulunabilir? Mâcerâ bu kadarcık mı? Ne münâsebet efendim! Yeni döşenen kaldırımın yoldan yüksekliği ile garaj girişlerindeki seviye düşüşleri, muhakkak, öncekinden farklı olacak; böylece, beklenmedik derinliklere adımımızı attığımızda belimizin dayanıklılığı yeniden sınanacaktır! Dahası, arabalar park etmesin diye kaldırımların ortasına dikilen babaların yerleri ve biçimleri de değişecek (sarıklısı var, kavuklusu var) ve yeni babaya takılıp, bir yerimizi kırmadan iki seksen nasıl uzanılırın heyecan verici antrenmanları yeniden başlamış olacaktır. “Arabaların park etmesini önleyici babalar” dedik ama, lâfın gelişi öyle; bazı araba sahipleri, nasıl olsa, kaldırımda park etmenin bir yolunu bulacaklar ve merak etmeyin, kaldırım döşenmişken de, yola inip hareket hâlindeki arabaların yanı başında yürüyebilme heyecânından sizi mahrum bırakmayacaklardır. Bu arada, kaldırımların tez elden çökmesine katkıda bulunarak, sök-döşe sürecindeki kesintisizliğin meşrû(!) mâzeretini de oluşturacaklardır.

Kaldırım mâcerâsının heyecân verici başka bir yanına başta da değindim. Her sökülüş yeni bir kaldırım müteahhidinin doğuşu demektir. “Kaldırım mühendislerinin” kaldırım müteahhidi hâline getirilerek, boş gezenin boş kalfalığından iş adamlığına terfi ettirilmeleri sürecine tanık olmak az şey mi? Teknoloji tabanlı genç firmalara ya da yaratıcı fikirlerinden başka sermayeleri olmayan genç yeteneklere ilk adım sermayesi sağlanmasını, Türkiye olarak, henüz başaramadık; ama, “kaldırım mühendislerinin” işlendirilerek iş âlemine atılmalarını sağlamadaki bu “fonlama” mekanizması gerçekten mükemmel işliyor. Sizlerin kentlerinizdekileri bilmem ama, hangi siyasî renkten olurlarsa olsunlar, Başkent’in belediyeleri bunu iyi başarıyorlar.

Toplumların teknoloji düzeylerini, örneğin, enformasyon toplumuna / bilgi toplumuna evrilme açısından geldikleri düzeyi belirleyebilmek için, bilgisayar okuryazarlığı, Internet kullanıcılarının sayısı, enformasyon ve bilgiye erişim hızları gibi ölçütler kullanılıyor. “Kaldırım kalitesi” gibi bir ölçüt bunlar arasında yok; ama, başkentinin bozuk düzen kaldırımlarıyla enformasyon toplumuna / bilgi toplumuna yürüyebilecek bir Türkiye düşlemek çok zor. Ne yapsak acaba; kaldırımlarında adam gibi yürünebilen bir Türkiye için, alay yollu kullanılmayacak kaldırım mühendislerini yetiştirip, bu işlerde söz ve karar sahibi olacakları bir düzen kurmayı da öngörülerimize eklessek mi?

<http://www.inovasyon.org>

CBT. 17 Mayıs 2003